

ALİ ASLAN**AK Parti'nin 16 yıllık serencamı**

AK Parti'nin kuruluşunun 16'ncı yılına doğru gidilirken üzerinde durulması gereken iki soru var: Birincisi kuruluşundan yaklaşık bir sene sonra iktidara gelen ve hakim parti konumuna yükselen AK Parti eski Türkiye'de hangi dönüşümleri gerçekleştirdi? İkincisi ise vaat ettiği ve yapmak istediği dönüşümlerin ne kadarını hayata geçirebildi?

Eski Türkiye'yi hızlıca hatırlayacak olursak, Türkiye bu dönemde uluslararası siyasette hiçbir zaman oyun kurucu bir konumda olmadı. Küresel düzeyde hegemonya kurmuş Batı karşısında edilgen ve bağımlı bir ilişki dış politika takip edildi. Askeri-güvenlik alanındaki maddi güç dengesizliği bunun en önemli sebebi olmakla birlikte ideoloji noktasındaki Batıcı stratejik zihniyet bu uluslararası siyasi gerçekliği değiştirmeye yönelik bir iradenin ortaya çıkmasını engelledi.

Siyaset alanında ise demokratik bir yönetim görüntüsünden çok uzak bir tablo bulunmaktaydı. Milli iradeyi baskılayan, hak ve özgürlükleri kısıtlayan bir yönetim söz konusuydu. Bürokrasi ve büyük sermaye ile bunların çekim alanındaki toplumsal kesimlerden oluşan bir azınlık elindeki devlet kurumunu geniş toplumsal kesimlere kapalı tutmaktaydı.

Toplumsal alanda da ülkedeki sınıfsal eşitsizlikleri yeniden üreten ve toplumu tektipleştiren bir eğilim söz konusuydu. Sosyolojik eşitsizlik, bir azınlık yönetimi öngören eski Türkiye'nin sürdürülmesinin adeta bir ön şartıydı. Aynı zamanda sosyolojik çeşitliliğin bastırılması toplumsal çevrede kimlik ve değerler noktasında merkezdeki azınlıktan ayrılan geniş toplumsal kesimleri marjinalleştirme ve siyasi iddialarını gayrimeşrulaştırma işlevi görmekteydi.

Özetle eski Türkiye ülkeyi uluslararası alanda iddiasız ve dışarıya bağımlı bir devlete dönüştüren, siyasi alanda otoriter uygulamalarıyla devlet ile toplumu birbirine yabancılaştıran, toplumsal alanda ise sosyolojik eşitsizliği büyüten ve sosyolojik çeşitliliği laik-milliyetçi bir kimlikte zora başvurarak eritmeye çalışan bir tablo sunmaktaydı.

AK Partili yıllar

Ağustos 2001'de AK Parti bu tabloyu değiştirme vaat ve hedefiyle siyaset arenasına çıktı. **AK Parti'nin uluslararası siyasette hedefi Türkiye'yi irade sahibi otonom bir ülke haline getirmek oldu.** Küresel alanda çoklu medeniyet vurgusu ve bu yöndeki politikalar, bölgesel düzeyde ise Türkiye'nin merkez ülke

olduğu ve çevresiyle dönüştürücü entegrasyon siyasetini kovalaması bu amaca yönelikti. Ülkenin askeri-güvenlik alanındaki bağımlılığını azaltmak ve stratejik zihniyetini de ülkeyi özgürleştirecek bir noktaya çekmekti.

Siyaset alanında AK Parti devletin kapılarını çevredeki geniş kitlelere açma hedefi güttü. Askeri ve bürokratik vesayetın toplum ile devlet arasına çektiği engeli ortadan kaldıracak demokratik reformlar, devletin en önemli makamı olan cumhurbaşkanını halkın doğrudan seçebilmesinin önünün açılması ve en nihayet devlet-toplum bütünleşmesinin yolunu açan Cumhurbaşkanlığı sisteminin getirilmesi bu yönde atılan somut adımlardı.

Toplumsal alanda ise AK Parti sosyolojik eşitliği sağlamaya, daha somut bir ifadeyle çevredeki geniş alt sınıfları orta sınıflaştırmaya yönelik bir siyasi hedefe sahip oldu. Başta sağlık ve eğitim gibi sektörler olmak üzere birçok alanda bu amaca yönelik ciddi adımlar atıldı. Böylece AK Parti döneminde orta sınıf iki kat büyüyerek nüfusa oranı yüzde 40'ların üzerine çıktı.

Sosyolojik çeşitliliğin yeniden tahkim edilmesi de AK Parti'nin önemli hedeflerinden biri oldu. Toplumdaki etnik, dini ve ideolojik farklılıklar devlet iktidarı tarafından tanınarak sivil toplumda geniş bir özgürlük alanının oluşması sağlandı. Böylece devletten topluma doğru olan dönüştürücü akım tersine çevrilerek toplumdan devlete doğru akmasının yolu açıldı. Toplumdan devlete yönelen çeşitli talepler devletin meşru kabul ettiği ve karşılık vermek zorunda hissettiği bir kılığa büründü.

Dönüşümün sınırı

Her ne kadar AK Parti bu yapısal dönüşümleri vaat etmiş ve büyük oranda gerçekleştirmiş olsa da bulunduğumuz noktada bu hedeflerden belli sapmalar söz konusudur. Uluslararası alanda ülkenin failliğini artırarak otonom ve bağımsız bir ülke hüviyetine kavuşma hedefi son yıllarda büyük sıkıntılarla karşılaştı. Hegemonik Batı dünyası AK Parti iktidarının bu bağımsızlıkçı siyasetini boğmak için küresel anlamda İslam ile terörizm olgularını yan yana getirerek AK Parti'yi terörle ilişkilendirme politikası yürüttü. Yine aynı hedefe yönelik olarak **Batı dünyası bağımsızlaşan Türkiye'ye yönelik olarak otoriterleşme söylemini gündeme soktu.** Bu dönemde bağımsızlıkçı siyasetin arkasındaki başlıca aktör olan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik organize bir karalama kampanyası yürütüldü, 15 Temmuz'da ise FETÖ eliyle doğrudan bir saldırı gerçekleştirildi.

Bölgesel düzlemde ise Türkiye'nin çevresinde dönüştürücü entegrasyon politikasının önünü kesmek adına Ortadoğu'da bütün taşların yerinden oynatılması ve toplumsal enerjinin soğurulması siyaseti gündeme sokuldu. Bununla birlikte bölgesel etkiye sahip PKK-YPG ve DEAŞ gibi terör örgütleri topluca ve organize bir şekilde Türkiye'ye saldırılar düzenlediler. Türkiye ile bölge arasına set çekmek adına bölgedeki statükocu aktörler ve küresel güçler kol kola girerek "bağımsız Kürdistan" projesini canlandırdılar.

Siyaset alanında ise milli iradenin tecelli etmesi anlamında demokratikleşme çok büyük ölçüde sağlanırken, devletin topluma kapılarının sonuna kadar açıldığı noktada toplumsal taleplerin maksimalist bir hal alması, siyasetin normalleşmesine ve demokratik konsolidasyona sekte vurdu. 2013'teki Gezi Parkı Şiddet Eylemleri'nden itibaren hayat tarzı üzerinden laikçi bir direnç ve Temmuz 2015'te Kürtçü ayaklanma üzerinden kendisini gösteren bu durum demokratik siyasetin devre dışı kalarak olağanüstü şartların ülkeye hakim olmasının belli kesimler tarafından arzulandığını ortaya koymaktadır. **FETÖ'yü de buraya ekleyecek olursak siyasetin normalleşmesi azınlıktaki laikçi toplumsal kesimler, Kürtçüler ve FETÖ'cüler tarafından siyaseten doğal sebeplerden ötürü arzulanmamaktadır. Ancak bu durumun ürettiği maliyet karşı tarafa yani iktidarın üzerine yıkılmak istenmektedir.**

Son olarak toplumsal alanda eşitlenmede hala eksik olan taraflar bulunmaktadır. **Muhafazakar-dindar toplumsal kesimler medya gibi alanlarda belli oranda bir eşitlik sağlasalar da başta kültür-sanat, ekonomi ve eğitim gibi alanlarda kendisini gösteren eşitsizlik, henüz toplumsal eşitlik için kat**

edilmesi gereken uzunca bir yol olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra ülkede gelir eşitsizliği hem laik-milliyetçi toplumsal kesimler ile dindar-muhafazakar kesimler arasında hem de dindar-muhafazakar kesimin kendi içinde varlığını sürdürmektedir. Üretim ekonomisine bir türlü geçilememiş olmasının sebep olduğu toplumsal tahribat da tam da bu noktada zikredilmelidir.

Sonuç olarak Türkiye'de büyük dönüşümler gerçekleştiren AK Parti iktidarı 2019'da ülkenin ilk Cumhurbaşkanlığı seçimine giderken uluslararası, siyasi ve toplumsal sorunlarla karşı karşıyadır. 15 yıllık iktidar dönemindeki dönüşümlerin kaderini etkileyecek bu seçimlerden başarıyla çıkması için AK Parti'nin mevcut dönemsel daralmayı rahatlatacak ve aşacak adımlar atması gerekmektedir. Muhalefetin bu sorunları çözecek herhangi bir siyasi programı ve önerisinin olmaması rehavete sebep olmamalıdır.

Yasal Uyarı: Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Turkuvaz Medya Grubu'na aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz.

Ayrıntılar için lütfen tıklayın.

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

Tüm Yazıları >

- > **15 Temmuz: Yerli ve milli siyasetin zaferi (15.7.2017)**
- > **Post-Kemalist CHP (17.6.2017)**
- > **AK Parti devrimci bir parti mi? (3.6.2017)**

SABAH

SABAH